

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	5Cdo/12/2021
Identifikačné číslo spisu:	7915215219
Dátum vydania rozhodnutia:	27.10.2022
Meno a priezvisko:	JUDr. Jozef Kolcun
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2022:7915215219.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Jozefa Kolcuna, PhD. a členiek senátu JUDr. Jany Bajánkovej a JUDr. Jany Haluškovcej, v spore žalobkyne Q. C., bývajúcej v K., K. XXX/XXX, zastúpenej JUDr. Tomášom Jánošíkom, advokátom v Trebišove, Hviezdoslavova 1018, proti žalovanému P. S. E., bývajúcemu v K., K. XXX/XXX, zastúpenému JUDr. Stanislavom Bovanom, advokátom v Trebišove, M. R. Štefánika 1161/184, vykonávajúcim advokáciu v združení CIBERE & BOVAN Advokátska kancelária, o určenie vlastníckeho práva, vedenom na Okresnom súde Trebišov pod sp. zn. 6C/598/2015, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach z 10. júna 2020 sp. zn. 3Co/153/2019, takto

rozhodol:

Dovolanie z a m i e t a.

Žalovanému priznáva náhradu trov dovolacieho konania voči žalobkyni v plnom rozsahu.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Trebišov (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 18. októbra 2018 č. k. 6C/598/2015-121 žalobu zamietol (výrok I.) a žalovanému priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 % voči žalobkyni (výrok II.). Na odôvodnenie rozhodnutia uviedol, že žalobkyňa sa podanou žalobou, zmenenou na pojednávaní 12. júna 2018, domáhala určenia vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam zapísaným na LV č. XXXX k. ú. K., parcela registra „C“ č. XXXX/X záhrady o výmere 116 m² v celosti, parcela registra „C“ č. XXXX/X záhrady o výmere 49 m², parcela registra „C“ č. XXXX/X záhrady o výmere 87 m², ktoré sú vytvorené z parcely registra „C“ č. XXXX/X zapísanej na LV č. XXXX, ktoré sú zakreslené v geometrickom pláne č. 73/2016 vyhotoviteľa Andape-geo, s.r.o., so sídlom M. R. Štefánika 1227/32, Sečovce, IČO: 45 366 012, z 10. januára 2017. Žalobkyňa odvodzovala svoje vlastnícke právo z titulu kúpno-predajnej zmluvy z 5. decembra 1979 uzavretej medzi predávajúcimi Z. B. T. O. a žalobkyňou, na základe ktorej došlo k prevodu vlastníckeho práva k rodinnému domu zapísanému na LV č. XXX k. ú. K., parc. č. XXX/X, dvoru o výmere 392 m², parc. č. XXX/X - záhrada o výmere 257 m² (stav v roku 1979), v celkovej výmere 649 m². Tvrdila, že tieto nehnuteľnosti bez akéhokolvek narušenia užívala a užíva od roku 1979 doposiaľ. List vlastníctva č. XXX, k. ú. K. (stav v roku 2015) však špecifikuje nehnuteľnosti vo výlučnom vlastníctve

žalobkyne v celkovej výmere 689 m², t. j. o 40 m² viac oproti stavu, keď dané nehnuteľnosti nadobudla spolu s manželom do bezpodielového spoluvlastníctva v roku 1979. Celková výmera nehnuteľností, ktorých vlastníctvo nadobudnuté vydržaním žalobkyňa žiadala určiť, je 302 m², pričom tieto nie sú totožné s parcelami č. XXXX/X a XXXX/X, ktoré sú vo vlastníctve žalobkyne, spolu vo výmere 689 m². Podľa súdu prvej inštancie predpokladom vydržania je skutočnosť, že držiteľ je so zreteľom ku všetkým okolnostiam v dobrej viere, že mu vec patrí, ale dobrá viera držiteľa musí byť posudzovaná aj z hľadiska, či držiteľ pri zachovaní náležitej opatrnosti, ktorú možno s prihliadnutím k okolnostiam konkrétneho prípadu po každom subjekte právom požadovať, nemohol mať pochybnosti, že plocha (výmera) držaných pozemkov zodpovedá ploche uvedenej v kúpnej zmluve. Na splnenie podmienok oprávnenej držby je potrebné, aby držiteľia boli v dobrej viere so zreteľom ku všetkým okolnostiam, t. j., aby boli držiteľmi sporných pozemkov na základe ospravedlniteľného omylu. Jedným z hľadísk pre posúdenie ospravedlniteľnosti omylu držiteľa je v takom prípade pomer plochy kúpeného a skutočne držaného pozemku. V posudzovanom spore žalobkyňa kúpnu zmluvou nadobudla pozemky v celkovej výmere 689 m², avšak výmera pozemkov, ktoré reálne užíva, je viac ako o 37 % väčšia. Z uvedeného možno usudzovať, že žalobkyňa nemohla byť v dobrej viere, že so zreteľom na všetky okolnosti mohla byť o svojom práve presvedčená, i keď sporný pozemok mohol byť k jej pozemkom prirodzeným spôsobom pripojený. Aj keď pozemky tvoria prirodzený celok a sporné pozemky žalobkyňa obhospodaruje, žalobkyňa si mohla byť pri zachovaní náležitej opatrnosti vedomá, že užíva pozemok podstatne väčší, než aký kúpila. Nekonalá tak s náležitou opatnosťou, preto nie je splnená podmienka jej dobromyseľnosti, keďže mala možnosť kedykoľvek nazrieť do evidencie nehnuteľností alebo pozemkovej mapy. Žalobkyňa s bývalým manželom síce kúpila nehnuteľnosť spôsobom určeným právnymi predpismi, ale nedodržanie obvyklej miery opatrnosti žalobkyne spočívalo v tom, že sa v evidencii nehnuteľností nepresvedčili, ako idú hranice pozemkov, ktoré kupovali a uspokojila sa s ukázaním predávajúcich odkiaľ - pokiaľ kupovali. Súd prvej inštancie na tomto mieste poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 5Cdo/234/2009, podľa ktorého samotné faktické užívanie spornej nehnuteľnosti bez splnenia kumulatívnej podmienky dobromyseľnosti držby zákon nespája s právnym následkom nadobudnutia vlastníctva k nehnuteľnosti vydržaním. Nakoľko žalobkyňa nenadobudla sporné parcely na základe kúpnej zmluvy z roku 1979 a nie je dobromyseľná v zmysle § 131 ods. 1 Občianskeho zákonníka pri nadobudnutí vlastníckeho práva vydržaním na základe oprávnenej držby, jej nárok na určenie vlastníckeho práva k spornej nehnuteľnosti nie je dôvodný. Súd prvej inštancie preto žalobu zamietol. Čo sa týka návrhu právneho zástupcu žalobkyne na vykonanie dokazovania - miestnej obhliadky súdom, jej vykonanie nepovažoval za účelné, nakoľko to pre rozhodnutie vo veci samej nebolo potrebné. Vykonaním obhliadky na mieste samom by boli iba opätovne potvrdené skutočnosti, ktoré mal za preukázané už na základe predložených listinných dôkazov. O trovách konania rozhodol podľa § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1, 2 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“).

2. Krajský súd v Košiciach (ďalej len „odvolací súd“) na odvolanie žalobkyne rozsudkom z 10. júna 2020 sp. zn. 3Co/153/2019 rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil a vyslovil, že žalobkyňa je povinná nahradiť žalovanému trovy odvolacieho konania v celom rozsahu. Po prejednaní veci dospel k záveru, že odvolanie nie je dôvodné. Súd prvej inštancie správne zistil skutkový stav veci, ak dospel k záveru, že u žalobkyne nie je splnená podmienka dobromyseľnosti držby sporných nehnuteľností, ktorý následne aj správne právne posúdil. Počas odvolacieho konania nedošlo k zmene skutkového ani právneho stavu, a preto odvolací súd poukázal na skutkové zistenia a na právne normy uvedené súdom prvej inštancie, pričom sa s nimi v celom rozsahu stotožňuje. Nepriklonil sa k názoru odvolateľky, že vydržala vlastníctvo k sporným parcelám KN-C č. XXXX/X, KN-C č. XXXX/X a KN - C č. XXXX/X, k. ú. K.. Dôvodil, že pri hodnotení dobrej viery je vždy potrebné brať do úvahy to, či držiteľ pri bežnej opatrnosti, ktorú možno s ohľadom na okolnosti a povahu daného prípadu od každého požadovať, nemal, resp. nemohol mať po celú dobu vydržania dôvodné pochybnosti o tom, že mu vec alebo právo patrí. Dobrá viera zaniká v okamihu, keď sa držiteľ oboznámi so skutočnosťami, ktoré objektívne museli vyvolať pochybnosť o tom, že mu vec alebo právo patrí alebo že je subjektom práva, ktorého obsah vykonáva. Hodnotenie dobrej viery držiteľa záleží vždy na konkrétnych okolnostiach danej veci a záleží na úvahe súdu v konaní. Odvolací súd súhlasil so záverom súdu prvej inštancie, že žalobkyňa pri bežnej opatrnosti s ohľadom na okolnosti a povahu ňou tvrdeného vydržania mohla mať pochybnosti o tom, že užíva

výmeru parciel v podstatne väčšom rozsahu ako v kúpnej zmluve, na základe ktorej nadobudla susediace parcely KN-C č. XXXX/X a KN-C č. XXXX/X, k. ú. K.. Uviedol, že tvrdenia žalobkyne ohľadom jej dobromyseľnosti užívania sporných nehnuteľností vzbudzujú pochybnosti, ak sa v žalobnom návrhu domáhala určenia vlastníckeho práva k parcelám KN-C č. XXXX/X a KN-C č. XXXX/X, k. ú. K. a následne žiadala pripustiť zmenu žalobného návrhu, ktorou sa už nedomáhala určenia vlastníckeho práva k parcele KN-C č. XXXX/X, ale k ďalším novovytvoreným parcelám KN-C č. XXXX/X a KN-C č. XXXX/X, k. ú. K., ktoré s jej parcelami KN-C č. XXXX/X a KN-C č. XXXX/X ani nesusedia. Ak sa žalobkyňa pri normálnej opatrnosti, ktorú s ohľadom na okolnosti a povahu daného prípadu od každého možno požadovať, mohla oboznámiť s pôvodným geometrickým plánom, potom aj jej prípadná dobrá viera musela nevyhnutne zaniknúť, rovnako ako oprávnená držba. Na záver dodal, že žalobkyňa v konaní pred súdom vyslovene neuviedla, že geometrický plán v čase nadobudnutia vlastníctva k susedným nehnuteľnostiam nevidela. Konštatoval preto, že súd prvej inštancie sa pri posudzovaní dobromyseľnosti žalobkyne ako držiteľky časti pozemku neodchýlil od judikatúry súdov. Vzhľadom na uvedené dôvody napadnutý rozsudok podľa § 387 ods. 1 CSP ako vecne správny potvrdil. O náhrade trov odvolacieho konania rozhodol podľa § 255 ods. 1 v spojení s § 396 ods. 1 CSP.

3. Proti uvedenému rozsudku odvolacieho súdu podala žalobkyňa (ďalej aj ako „dovolateľka“) dovolanie, prípustnosť ktorého vyvodzovala z § 420 písm. f) CSP a § 421 ods. 1 písm. a) CSP. Vo vzťahu k tvrdenej vade podľa § 420 písm. f) CSP namietala, že súd prvej inštancie neakceptoval jej návrhy na vykonanie miestnej obhliadky. Následne opísala skutkové okolnosti týkajúce sa kúpy a užívania spornej nehnuteľnosti. K nesprávnemu právnemu posúdeniu veci uviedla, že súdy nižších inštancií spor rozhodli v rozpore s ustálenou rozhodovacou praxou odvolacieho súdu. S právnym názorom súdu prvej inštancie, potvrdeným odvolacím súdom, sa nestotožnila. V tejto súvislosti poukázala na rozsudok súdu prvej inštancie z 28. februára 2014 sp. zn. 15C/188/2010 v spojení s rozsudkom odvolacieho súdu z 19. januára 2016 sp. zn. 5Co/688/2014, kde súd za obdobných okolností určil, že vlastníkom sporných nehnuteľností je žalobca. Ďalej poukázala na rozsudok najvyššieho súdu sp. zn. 2Cdo/207/2005 týkajúci sa oprávnenej držby a rozsudok Krajského súdu v Trnave z 15. mája 2015 sp. zn. 23Co/861/2015, ktorý vo svojom texte odkazoval na rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 2Cdo/236/2012, 5Cdo/228/2012, 5Cdo/107/2008, 6Cdo/47/2012, 5Cdo/410/2013, 6Sžo/472/2009 a iné. Záverom citovala časť nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) zo 16. marca 2016 sp. zn. I. ÚS 549/2015. Navrhla, aby dovolací súd zrušil rozsudok odvolacieho súdu a prípadne aj rozsudok súdu prvej inštancie a vec vrátil odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. Zároveň žiadala priznať nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

4. Žalovaný navrhol dovolanie zamietnuť ako nedôvodné. Uviedol, že predložené dovolacie námietky nepredstavujú vadu zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP. Pokiaľ ide o dovolací dôvod v zmysle § 421 ods. 1 písm. a) CSP, dovolateľka konkrétne neuviedla, v čom malo dôjsť k odklonu, pričom ňou uvádzané nálezy ústavného súdu, resp. rozhodnutia najvyššieho súdu nie je možné mechanicky priradzovať k tomuto konkrétnemu prípadu.

5. Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP), dospel k záveru, že dovolanie je potrebné zamietnuť.

6. Podľa § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v § 420 a § 421 CSP.

7. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

8. Dovolateľka vyvodzuje prípustnosť dovolania z § 420 písm. f) CSP, podľa ktorého je dovolanie

pripustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

9. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f) CSP, sú a) zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b) nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestranom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom; integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce súdne konanie. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných právnych predpisov a rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami. Jeho súčasťou nie je ani právo procesnej strany dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (porovnaj rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) sp. zn. IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

10. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle § 420 písm. f) CSP treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca, a ktoré tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie sporu za prítomnosti strán sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom, právo na zastúpenie zvoleným zástupcom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutie spravodlivosti).

11. Porušenie práva na spravodlivý proces dovolateľka vidí v tom, že súd prvej inštancie nevykonával ňou navrhovaný dôkaz - miestnu obhliadku. Preskúmaním obsahu spisu dovolací súd dospel k záveru, že daná námietka je bezpredmetná, pretože v postupe odvolacieho súdu v spojení s postupom súdu prvej inštancie nezistil žiadne vady, ktoré by boli spôsobilé ukrátiť dovolateľku na jej procesných právach a založiť tak dôvodnosť podaného dovolania. Súd prvej inštancie v bode 37. rozsudku vysvetlil, že vykonanie obhliadky na mieste samom nepovažoval pre rozhodnutie vo veci samej za účelné, pretože jej vykonaním by boli iba opätovne potvrdené skutočnosti, ktoré mal za preukázané už na základe predložených listinných dôkazov. Z bodov 10., 14. až 24. rozsudku súdu prvej inštancie, ktorý odvolací súd potvrdil, jasne vyplýva, aké dôkazy súd prvej inštancie vykonal. Pri ustálení skutkového stavu vychádzal najmä z listinných dôkazov, výsluchu strán a výsluchu svedkov, pričom vykonanie obhliadky na mieste samom nebolo pre rozhodnutie súdu kľúčové. Navyše, k procesným právam strany sporu nepatrí, aby bol súdom vykonaný každý dôkaz ňou navrhnutý alebo dôkaz, o ktorom sa procesná strana subjektívne domnieva, že by mal byť súdom vykonaný. Rozhodovanie o tom, ktoré z dôkazov budú vykonané, patrí vždy výlučne súdu a nie strane sporu (§ 185 ods. 1 CSP). Ak sa súd rozhodne, že určité dôkazy nevykoná napr. preto, že sú podľa jeho názoru pre vec bezvýznamné alebo nadbytočné, nemôže to byť považované za postup znemožňujúci procesnej strane uskutočňovať jej procesné práva v zmysle § 420 písm. f) CSP.

12. Dovolací súd zároveň považuje za nevyhnuté poznamenať, že nie je oprávnený prehodnocovať skutkové závery odvolacieho súdu, pretože je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd (§ 442 CSP). Prieskum skutkových zistení zo strany dovolacieho súdu spočíva iba v kontrole postupu súdu pri procese jeho zisťovania (porov. I. ÚS 6/2018). V rámci tejto kontroly dovolací súd síce má možnosť vyhodnotiť a posúdiť, či konanie nie je postihnuté rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.) a či konajúcimi súdmi prijaté skutkové závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces (IV. ÚS 252/04), čím by mohlo dôjsť k vade zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP, avšak tieto vady v súdnej veci nezistil.

13. V podanom dovolaní dovolateľka (iba) vo všeobecnej rovine poukazuje na povinnosť súdov riadne odôvodniť svoje rozhodnutia. Na tomto mieste dovolací súd pre úplnosť veci uvádza, že v súdnej veci odvolací súd potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny podľa § 387 ods. 1 CSP, keď mal za to, že súd prvej inštancie správne zistil skutkový stav veci, ktorý aj správne právne posúdil. Dôvodom na zamietnutie žaloby bolo zistenie, že dovolateľka nebola dobromyseľná, a teda držbu sporných nehnuteľností nie je možné onačiť za oprávnenú. Dovolací súd je toho názoru, že odvolací súd zrozumiteľným spôsobom uviedol dôvody, ktoré ho viedli k prijatému rozhodnutiu; jeho postup, vo vzájomnej súvislosti s konaním a rozhodnutím súdu prvej inštancie nemožno považovať za zjavne neodôvodnený. Aj stabilná rozhodovacia činnosť ústavného súdu (II. ÚS 4/94, II. ÚS 3/97, IV. ÚS 324/2011) rešpektuje názor, podľa ktorého nemožno právo na súdnu ochranu stotožňovať s procesným úspechom, z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom účastníkov konania (strán sporu) vrátane ich dôvodov a námietok. Samotné odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované právo účastníka na spravodlivé súdne konanie (IV. ÚS 112/05, IV. ÚS 324/2011). Súdny nižších inštancií v odôvodneniach svojich rozhodnutí popisali obsah podstatných skutkových tvrdení strán a dôkazov vykonaných v konaní, vysvetlili, ako ich skutkové tvrdenia a právne argumenty posúdili, z ktorých dôkazov vychádzali a ako ich vyhodnotili, zároveň citovali zákonné ustanovenia, ktoré aplikovali a z ktorých vyvodili svoje právne závery. Myšlienkový postup súdov je v odôvodneniach dostatočne vysvetlený nielen s poukazom na všetky rozhodujúce skutočnosti zistené vykonaným dokazovaním, ale tiež s poukazom na právne závery, ktoré prijali.

14. Vzhľadom na uvedené dôvody dovolací súd vyhodnotil ako neopodstatnenú námietku dovolateľky, že konanie pred odvolacím súdom bolo postihnuté vadou vyplývajúcou z § 420 písm. f) CSP.

15. Dovolateľka vyvodzovala prípustnosť dovolania aj z § 421 ods. 1 písm. a) CSP, podľa ktorého je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu.

16. Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

17. Na to, aby dovolací súd mohol pristúpiť k meritórnemu dovolaciemu prieskumu rozhodnutia odvolacieho súdu z hľadiska namietaného nesprávneho právneho posúdenia veci, musia byť (najskôr) splnené predpoklady prípustnosti dovolania zodpovedajúce niektorému zo spôsobov riešenia tej právnej otázky, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a tiež podmienky dovolacieho konania, medzi ktoré okrem iného patrí riadne odôvodnenie dovolania prípustnými dovolacími dôvodmi a spôsobom vymedzeným v § 431 až § 435 CSP. Otázka relevantná v zmysle § 421 ods. 1 CSP musí byť procesnou stranou nastolená v dovolaní jasným, určitým a zrozumiteľným spôsobom. Pokiaľ dovolateľ v dovolaní nevymedzí právnu otázku, dovolací súd nemôže svoje rozhodnutie založiť na domnienkach (predpokladoch) o tom, ktorú otázku mal dovolateľ na mysli; v opačnom prípade by jeho rozhodnutie mohlo minúť zákonom určený cieľ. V prípade absencie vymedzenia právnej otázky nemôže dovolací súd pristúpiť k posudzovaniu všetkých procesnoprávných a hmotnoprávných otázok, ktoré pred ním riešili prvoinštančný a odvolací súd; v opačnom prípade by uskutočnil procesne neprípustný bezbrehý dovolací prieskum priečiaci sa novej koncepcii právnej úpravy dovolania a dovolacieho konania zvolenej v CSP (pozri napr. rozhodnutia odvolacieho súdu sp. zn. 1Cdo/98/2017, 3Cdo/94/2018, 4Cdo/95/2017, 8Cdo/100/2019).

18. Pre právnu otázku, ktorá je relevantná podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP, je charakteristický „odklon“ jej riešenia, ktoré zvolil odvolací súd, od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu. Ide tu

teda o situáciu, v ktorej dovolací súd už určitú právnu otázku vyriešil, rozhodovanie jeho senátov sa ustálilo na zvolenom riešení tejto otázky, odvolací súd sa však svojím rozhodnutím odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. V tejto súvislosti dovolací súd poukazuje na definíciu pojmu „ustálená rozhodovacia prax dovolacieho súdu“ uvedenú v rozhodnutí najvyššieho súdu zo 6. marca 2017 sp. zn. 3Cdo/6/2017, kde sa uvádza: „Ustálená rozhodovacia prax najvyššieho súdu je vyjadrená predovšetkým v stanoviskách alebo rozhodnutiach najvyššieho súdu, ktoré sú (ako judikáty) publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky. Do tohto pojmu však možno zaradiť aj prax vyjadrenú opakovane vo viacerých nepublikovaných rozhodnutiach najvyššieho súdu, alebo dokonca aj v jednotlivom, dosiaľ nepublikovanom rozhodnutí, pokiaľ niektoré neskôr vydané (nepublikované) rozhodnutia najvyššieho súdu názory obsiahnuté v skoršom rozhodnutí nespochybnil, prípadne tieto názory akceptovali a vecne na ne nadviazali.“ Podľa judikátu R 71/2018 do ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu v zmysle § 421 ods. 1 CSP treba zahrnúť aj naďalej použiteľné, legislatívnymi zmenami a neskoršou judikatúrou neprekonané civilné rozhodnutia a stanoviská publikované v Zbierkach súdnych rozhodnutí a stanovísk vydávaných Najvyššími súdmi ČSSR a ČSFR, ďalej v Bulletine Najvyššieho súdu ČSR a vo Výbere rozhodnutí a stanovísk Najvyššieho súdu SSR a napokon aj rozhodnutia, stanoviská a správy o rozhodovaní súdov, ktoré boli uverejnené v Zborníkoch najvyšších súdov č. I, II a IV vydaných SEVT Praha v rokoch 1974, 1980 a 1986.

19. Je nepochybné, že dovolateľka odôvodňuje dovolanie nesprávnosťou právneho posúdenia veci odvolacím súdom, relevantnú právnu otázku však nijako neformuluje a táto nevyplýva ani z obsahu dovolania (§ 124 ods. 1 CSP). Namieta síce odklon odvolacieho súdu od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu pri právnom posúdení sporu, ale vôbec nešpecifikuje, v čom presne spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia. V dovolaní v teoretickej rovine rozoberá inštitút vydržania, resp. podmienky vydržania a cituje pasáže z rozsudku najvyššieho súdu sp. zn. 2Cdo/207/2005, z rozsudku Krajského súdu v Trnave z 15. mája 2015 sp. zn. 23Co/861/2015 a z nálezů ústavného súdu zo 16. marca 2016 sp. zn. I. ÚS 549/2015. Dovolateľka teda určitým a zrozumiteľným spôsobom neuviedla konkrétnu právnu otázku riešenú odvolacím súdom, neuviedla ako ju riešil odvolací súd a v čom sa jeho riešenie odklonilo od ustálenej rozhodovacej praxe ani to, ako mala byť táto právna otázka riešená správne. Dovolací súd poznamenáva, že sama polemika či nesúhlas s rozhodnutím odvolacieho súdu alebo prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia, prípadne kritika jeho prístupu zvoleného pri právnom posudzovaní žalobou uplatneného nároku, významovo nezodpovedajú kritériám uvedeným v § 421 ods. 1 CSP a § 432 CSP. Dovolaciemu súdu tak neostávalo nič iné ako konštatovať, že dovolateľka v podanom dovolaní nenastolila právnu otázku, na ktorej riešení odvolací súd založil svoje rozhodnutie spôsobom predpokladaným v § 421 ods. 1 písm. a) v spojení s § 432 ods. 2 CSP.

20. Dovolací súd uzatvára, že dovolanie podľa § 420 písm. f) CSP je prípustné, ale nie je dôvodné. Dovolanie podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP nie je prípustné, nakoľko dovolací dôvod nie je vymedzený spôsobom uvedeným v § 431 až § 435 CSP, čo by bolo dôvodom na odmietnutie dovolania podľa § 447 písm. f) CSP. Vzhľadom na nedôvodnosť dovolania podľa § 420 písm. f) CSP ale dovolací súd dovolanie zamietol ako celok (§ 448 CSP).

21. Žalovaný bol v dovolacom konaní v plnom rozsahu úspešný (§ 255 ods. 1 CSP) a vznikol mu nárok na náhradu trov konania. O nároku na náhradu trov konania rozhodol dovolací súd podľa § 453 ods. 1 v spojení s § 262 ods. 1 CSP s tým, že o výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia dovolacieho súdu samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník (§ 262 ods. 2 CSP).

22. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.